

Hvorfor er kunst og kultur viktig i folkehelsearbeidet?

Folkehelsekonferansen 2021 - B3

Wigdis H. Sæther

Dosent NTNU/Faglig rådgiver NAPHA - wigdis.h.sather@ntnu.no

1

Kunsten og kulturens rolle

- Kunsten gjør vår forestillingsverden større
- Vi uttrykker oss gjennom kunst og kultur
- Kunst og kultur har en samfunnsskapende kraft
- Hvordan samskape på tvers?

Kunst og kultur som verdi

- Kunst og kultur er grunnleggende verdier for mennesker og er derfor nedfelt i FNs menneskerettserklæring
- FN's bærekraftsmål 3

Wigdis H. Sæther. Dosent. NTNU-IPH

3

Kunst og kultur er viktig for oss

- Er språk, glede, trøst, gir fellesskap
- Bidrar til å styrke helsen når vi har utfordringer
- Gir opplevelse av sammenheng og mening
- Hurdalsplattformen: skape en kulturpolitikk som støtter opp om et åpent, inkluderende og mangfoldig kulturliv (NOKU)

4

WHO rapport: Kunst har stor positiv helseeffekt

- WHO har kartlagt tilgjengelig kunnskap innen kunst og helse
- Over 900 publikasjoner og 3000 studier
- Funn:
 - Kunsten er helsefremmende og forebyggende, og har betydning for behandling
 - Samarbeidet mellom kultur, helse- og omsorgssektor må styrkes
 - Kunst og humanoria må inkluderes i utdanning
- Fancourt, D and Finn, S. (2019): *What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review.* Health Evidence Network synthesis report 67. WHO. World Health Organization. <https://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/what-is-the-evidence-on-the-role-of-the-arts-in-improving-health-and-well-being-a-scoping-review-2019>.

Wigdis H. Sæther. Dosent. NTNU-IPH

5

Noen sentrale føringer

- St.prp. nr. 63. Opptrappingsplanen for psykisk helse (1997-1998)
- Meld. St. 29: Morgendagens omsorg (2012-2013)
- Meld.St. 8: Kulturens kraft (2018-2019): [Meld. St. 8 \(2018–2019\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
- Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med psykoselidelser (Hdir 2013, IS-1957)
- Meld. St. 18 (2020–2021): Oppleve, skape, dele. Kunst og kultur for, med og av barn og unge

Wigdis H. Sæther. Dosent. NTNU-IPH

6

Kultur kan myndiggjøre

Eit demokratisk samfunn føreset at menneska har kunnskap om og forstår samfunnet dei er ein del av, og at dei har høve og evne til å uttrykke seg og ta aktivt del i samfunnet. Kulturlivet er ein arena for ytringar som er med på å myndiggjere enkeltmenneske som aktive borgarar.

(Kulturmeldinga Kap. 11.1 -2018)

Sak fra napha.no: <https://www.napha.no/content/20221/fant-sort-gull-pa-vei-ut-av-angsten>

Ondt skal med kunst fordrives

- KjARTan Slettemark
- Han raiste rundt i landet med sin performance:» Ondt skal med kunst fordrives»
- Han ville skape debatt om kunsten og galskapen

Kunst i hverdagen – å dikte en kommune

- Tranemo m kommune i Sverige har ansatt en kommunepoet.
- **Mål:** Å etablere det poetiske perspektiv på en kommune

<https://www.document.no/2021/10/18/sverige-kommunen-ansetter-poet-for-en-million-for-a-diktere-om-pizza-og-styringsdokumenter/>

Wigdis H. Sæther, Dosent, NTNU-IPH

9

Vi trenger kultur i pandemitiden

- «Kunst og kultur er viktig i forebygging av ensomhet, for å opprettholde fellesskap og samhoid. Mange barn og unge er i en sårbar situasjon, noe som spesielt kommer til syne i den situasjonen vi nå befinner oss i".
(Kulturtanken - Hege Sande m.fl - generalsekretær Norsk kulturforum 2020)
- Norsk kulturforum jobber for å synliggjøre kunsten og kulturens rolle som kraft på tvers av sektorer

<https://www.kulturtanken.no/aktuelt/2020/de-unge-trenger-kultur-i-krisetider/>

Wigdis H. Sæther, Dosent, NTNU-IPH

10

Kunst og kultur – hvorfor er det viktig?

- Et mangfoldig kunst- og kulturliv er med på å styrke folks livskvalitet og helse
- Kunst- og kulturuttrykk er ytringer som er vesentlige for demokratiet og fellesskapet
- Kunst og kultur er arenaer for samfunnskritikk
- Et sterkt kunst og kulturliv er nøkkelen til et bærekraftig samfunn